

ترجمه و برداشتی

از

قرآن مجید

جزوه پنجم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَاسِيَّمَا
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحِ الْعَالَمِينَ لِتُرَابِ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءِ

«پیشگفتار»

این جزوه با موضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است. ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبیر بیشتری در قرآن و توجه دوستان به سخنان حضرت حق جل و علا یادآوری شده است.

تا انشاء الله سالکین الی الله با تأمل زیادتری موفق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است. یعنی اگر شما بخواهید آیاتی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سرهم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سائر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد انشاء الله.

به امید موفقیت والسلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیه ۲۷۳ از سوره بقره

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ

يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيَاهِهِمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ

الْحُقَافًا وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ (۲۷۳)

ترجمه آیه ۲۷۳

برای فقرائی که در راه خدا در تنگنا قرار گرفته‌اند، نمی‌توانند حرکتی و مسافرتی در روی زمین بکنند (و پولی بدست بیاورند و از بس عفت نفس دارند) آنها را افراد بی‌اطلاع، ثروتمند تصور می‌کنند، اما تو آنها را از چهره‌هایشان می‌شناسی. آنها از مردم با اصرار چیزی سؤال نمی‌کنند و آنچه از خوبیه‌ها انفاق می‌کنید، پس قطعاً خدا به آن دانا است. (۲۷۳)

برداشت آیه ۲۷۳ (عفت نفس)

سالک الی الله باید عفت نفس داشته باشد و جز به پروردگارش اعتماد نکند و چشم‌داشتی به مال مردم نداشته باشد هر چند فقیر و مستمند باشد به اصطلاح تا می‌تواند صورتش را با سلیلی سرخ نگه دارد و از مردم در امور مالی سؤال نکند و همیشه به پایین‌تر از خود در مادیات نگاه کند و معتقد باشد که خدا او را می‌بیند و به مشکلاتش رسیدگی می‌کند.

آیه ۲۷۴ از سوره بقره

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ

رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (۲۷۴)

ترجمه آیه ۲۷۴

کسانی که اموالشان را شب و روز مخفی و علنی انفاق می‌کنند، برای آنها اجرشان در نزد پروردگارشان محفوظ خواهد بود و بر آنها خوفی نیست و آنها محزون نخواهند شد. (۲۷۴)

برداشت آیه ۲۷۴ (فایده انفاق)

یکی از فواید انفاق این است که سالک الی الله را از رذائل پاک می‌کند، نفسش را تزکیه می‌کند خدای تعالی به او کمک می‌کند تا به مقام اولیاء خدا برسد که برای اولیاء خدا نه خوفی هست و نه برای چیزی محزون می‌شوند.

آیه ۲۸۵ از سوره بقره

أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمِنَ بِاللَّهِ وَ

مَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا تَفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَ

أَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ (۲۸۵)

ترجمه آیه ۲۸۵

پیامبر به آنچه از طرف پروردگارش بر او نازل شده ایمان دارد و مؤمنین همه‌شان به خدا و ملائکه‌اش و کتابهایش و پیامبرانش ایمان آورده‌اند. (اینها می‌گویند:) ما میان هیچ یک از پیامبران خدا فرقی نمی‌گذاریم و می‌گویند: (ما آنچه را که پیامبران آورده‌اند) شنیدیم و اطاعت کردیم، ما بخشش تو را پروردگاران، می‌خواهیم و بازگشت به سوی تو است. (۲۸۵)

برداشت آیه ۲۸۵ (ایمان)

سالک الی الله باید دائماً در آیات الهی تفکر کند تا ایمانش به خدا و رسول و ملائکه تقویت شود و اطاعت و بندگی اش به خدای تعالی زیاد شود و پیغمبر اکرم ﷺ را که اول مؤمن به قرآن و دستورات الهی است، الگوی خود قرار دهد و بداند که بازگشتش به سوی پروردگارش خواهد بود.

آیه ۲۸۶ از سوره بقره

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ عَلَيْهَا مَا آكْتَسَبَتْ رَبَّنَا

لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَيَّ

الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لِطَاقَةِ لَنَا بِهِ وَ أَعْفُ عَنَّا وَ أَعْفِرْ لَنَا

وَ أَرْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ (۲۸۶)

ترجمه آیه ۲۸۶

خدا کسی را جز به قدر وسعش تکلیف نمی‌کند. آنچه انسان کسب می‌کند، برای خود انجام داده و آنچه از بدی کسب می‌کند، بر ضرر خود اقدام نموده است.

پروردگار ما، اگر ما فراموش کردیم یا خطا نمودیم، ما را مؤاخذه نکن. پروردگار ما، کارهای سختی را بر ما تحمیل نکن، آنچنان که آن را برگزشتگان قبل از ما تحمیل فرمودی. پروردگار ما، آنچه را که ما طاقت تحملش را نداریم، بر ما قرار مده و ما را عفو کن و ما را ببخش و به ما مهربانی کن. تو مولای ما هستی، پس ما را بر جمعیت کفار یاری فرما. (۲۸۶)

برداشت آیه ۲۸۶ (مناجات با خدا)

سالک الی الله باید در معرفت خدا آن چنان عمیق باشد که بداند پروردگارش به قدر وسع او بیشتر بر او تکلیف نمی‌کند و با ذات مقدس پروردگار با پیمودن مراحل تزکیه نفس، انس بگیرد و مناجات کند و خود را از امت مرحومه که رحمت خاص خدا شامل آنها شده بداند و در همه حال عفو و مغفرت و رحمت را از پروردگارش مطالبه کند و خود را آن چنان بسازد که بتواند با یاری پروردگار بر کفار بخصوص شیطان غلبه نماید.

آیات ۱۴ و ۱۵ از سوره آل عمران

زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَ الْبَنِينَ وَ الْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ

الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَبِئِ (۱۴) قُلْ أَوْ نَبِّئُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ

لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَ

أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ (۱۵)

ترجمه آیات ۱۴ و ۱۵

محبت به خواسته‌های نفسانی از قبیل زنها و فرزندان و اموال زیاد از طلا و نقره و اسبهای سواری نشاندار و چهارپایان و زراعتهای مزارع در نظر مردم جلوه داده شده است. اینها کالای زندگی دنیا است، اما خدا است که در نزد او عاقبت خوبی خواهد بود. (۱۴)

بگو: آیا به شما خبر دهم از آنچه بهتر از اینها است؟ برای کسانی که تقوی داشته باشند، نزد پروردگارش بهشتی است که از پائین آنها نهرهایی جاری است، همیشه در آن می‌مانند و همسران پاکیزه‌ای و رضوان خدا است و خدا به حالات بندگانش بینا است. (۱۵)

برداشت آیات ۱۴ و ۱۵ (ترک شهوات)

طبیعتاً برای انسان شهوت‌های جنسی و محبت به فرزند و ظروف طلا و نقره و اموال فراوان از کشاورزی و دامداری و به طور کلی آنچه انسان از زندگی دنیا لذت می‌برد، او را از همه چیز غافل می‌کند ولی سالک الی الله باید حواسش جمع باشد و بداند که تقوا و بهشت و همسران پاک و پاکیزه در بهشت و رضایت پروردگار از همه آن چه در دنیا از لذائد وجود دارد بهتر است و خدا به قلوب بندگانش و آنچه می‌کنند بینا است.

آیات ۱۶ و ۱۷ از سوره آل عمران

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنا أَمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ

النَّارِ (۱۶) الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ

وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ (۱۷)

ترجمه آیات ۱۶ و ۱۷

آن کسانی که می‌گویند: پروردگار ما، قطعاً ما ایمان آورده‌ایم، پس گناهان ما را بیامرز و ما را از عذاب آتش ننگه دار. (۱۶)

آنهايي که صابرنند، راستگویند، خاضع‌اند و انفاق‌کننده هستند و در سحرها استغفار می‌کنند. (۱۷)

برداشت آیات ۱۶ و ۱۷ (توبه)

سالک الی الله در مقام مناجات با پروردگار بیشتر از هر چیز به ایمانش تکیه کرده و بخشش خدا را از لغزشهایش طلب می‌کند و مهمترین آرزویش این است که از عذاب آتش حفظ شود.
سالک الی الله در مقابل رسیدن به خدا مشکلات را تحمل می‌کند و صداقت به خرج می‌دهد و در مقابل پروردگارش خضوع و خشوع می‌کند و به دیگران انفاق می‌نماید و در سحرها از خدای تعالی طلب بخشش می‌کند.

آیات ۲۱ و ۲۲ از سوره آل عمران

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيْنَ بَغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ

يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ (۲۱) أُولَئِكَ الَّذِينَ

حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ (۲۲)

ترجمه آیات ۲۱ و ۲۲

قطعاً کسانی که به آیات الهی کافرند و انبیاء را بی‌جهت می‌کشند و کسانی از مردم را که امر به عدالت و درستی می‌کنند، قتل می‌رسانند، آنها را به عذاب دردناکی بشارت بده. (۲۱)
آنها کسانی هستند که اعمالشان در دنیا و آخرت از بین رفته و یاورانی ندارند. (۲۲)

برداشت آیات ۲۱ و ۲۲ (نتیجه کفر)

کفران هدایت‌های الهی آن قدر انسان را به بدبختی می‌کشاند که دست به کشتن اولیاء خدا و انبیاء که مردم را به عدل و قسط دعوت نموده بدون جهت دراز می‌کنند. اینها بدانند که اعمال خوبشان هم در دنیا و آخرت از بین می‌رود و هیچ کس به آنها کمک نمی‌کند.

آیات ۳۱ و ۳۲ از سوره آل عمران

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ

غَفُورٌ رَحِيمٌ (۳۱) قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ

لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ (۳۲)

ترجمه آیات ۳۱ و ۳۲

بگو: اگر خدا را دوست دارید، پس از من پیروی کنید تا خدا شما را دوست بدارد و گناهانتان را بپامزد و خدا بخشندهٔ مهربانی است. (۳۱)

بگو: خدا و رسول را اطاعت کنید. اگر قبول نکردند، قطعاً خدا کفار را دوست ندارد. (۳۲)

برداشت آیات ۳۱ و ۳۲ (محبت)

سالک الی الله باید در مرحلهٔ محبت، آن چنان خدا را دوست داشته باشد که محبت دیگری در دلش راه پیدا نکند و از خدا بخواهد تا خدای تعالی هم او را دوست بدارد و گناهان او را ندیده بگیرد و راه بدست آوردن این محبت تنها و تنها اطاعت از رسول خدا است و باید بدانند که خدا کفران‌کنندگان را دوست نمی‌دارد.

آیات ۵۶ تا ۵۸ از سوره آل عمران

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَعَذَّبْنَاهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا

لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ (۵۶) وَ أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ

أَجْرَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ (۵۷) ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ

وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ (۵۸)

ترجمه آیات ۵۶ تا ۵۸

پس آن وقت؛ کسانی را که کافر شده‌اند، عذاب سختی در دنیا و آخرت خواهم نمود و برای آنها یاور و کمکی نخواهد بود. (۵۶)
و اما کسانی که ایمان آورده و عمل شایسته کرده‌اند، اجر آنها کاملاً داده می‌شود و خدا ظالمین را دوست ندارد. (۵۷)
اینها را که برای تو می‌خوانیم، از نشانه‌ها و آیات الهی است و یادآوری حکیمانه است. (۵۸)

برداشت آیات ۵۶ تا ۵۸ (نتیجه کفر و ایمان)

کسی که حق را بپوشاند و حقوق الهی را کفران کند در دنیا و آخرت وجدانش او را به عذاب سختی مبتلا می‌کند و هیچ کس به کمک او نمی‌آید اما کسی که الطاف پروردگار را منظور کند و به خدای تعالی ایمان داشته باشد و کارهای شایسته کند در دنیا و آخرت به پادشاهای خوبی خواهد رسید این حقیقتی است که خدا در قرآن به عنوان حکمت بیان فرموده است.

آیه ۶۴ از سوره آل عمران

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَ

لَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَ لَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا

فَقُولُوا أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ (۶۴)

ترجمه آیه ۶۴

بگو: ای اهل کتاب، بیائید در کلمه‌ای که ما و شما با هم اتفاق داریم، متحد شویم. آنکه جز خدا را نپرستیم و برای او چیزی را شریک قرار ندهیم و بعضیمان را برای بعض دیگر پروردگاری غیر از خدا نگیریم. اگر آنها قبول نکردند، بگوئید: شاهد باشید به اینکه ما مسلمانیم. (۶۴)

برداشت آیه ۶۴ (اتحاد و دوستی)

سالک الی الله تا می‌تواند باید با مردم ائتلاف و ارتباط داشته باشد و در مقابل دشمن مشترک وحدت خود را با دیگران حفظ کند تا جایی که خدای تعالی یهود و نصاری را برای مبارزه با دشمنان مشترکشان با مسلمانها دعوت به اتحاد فرموده و آنها را در مقابل معاندین و کفار بسیج فرموده است.

آیات ۶۹ تا ۷۱ از سوره آل عمران

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ

وَمَا يَشْعُرُونَ (۶۹) يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ

تَشْهَدُونَ (۷۰) يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبَسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ

وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ (۷۱)

ترجمه آیات ۶۹ تا ۷۱

جمعی از اهل کتاب دوست دارند که شاید شما را گمراه کنند. آنها جز خودشان کس دیگری را گمراه نمی‌کنند ولی شعور ندارند. (۶۹)

ای اهل کتاب! چرا به آیات خدا کافر می‌شوید؟ و حال آنکه شما شهادت (به حقیقت آن) می‌دهید. (۷۰)

ای اهل کتاب، چرا حق را بوسیله باطل می‌پوشانید و حق را کتمان می‌کنید و حال آنکه شما همه

چیز را) می دانید. (۷۱)

برداشت آیات ۶۹ تا ۷۱ (اظهار حقیقت)

سالک الی الله باید همیشه هدایت دیگران را بخواهد و اگر گمراهی مردم را دوست داشته باشد به هیچ وجه موفق به کمالات نمی شود.
سالک الی الله باید نشانه های خدا را دقیقاً درک کند و روی حقّ پرده نیندازد و آنچه حقیقت دارد همان را اظهار کند.

آیات ۷۵ تا ۷۷ از سوره آل عمران

وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ

بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا

فِي الْأُمِّيِّينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ (۷۵) بَلَىٰ مَنْ

أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَأَتَىٰ فِئْتَانًا أَنَّهُمَا كَانَتَا وَاحِدًا مَّن لَّا يُؤَدِّيهِ إِلَّا مَا آوَىٰ بِهِ فَتُخَدَّاعُونَ

بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ

اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَهُمْ عَذَابُ الْعَذَابِ (۷۷)

ترجمه آیات ۷۵ تا ۷۷

و در میان اهل کتاب کسانی هستند که اگر آنها را بر ثروت و پول زیادی آموشان قرار دهی، آن را به تو بر می گردانند (و ایماننداری می کنند) ولی اگر به بعضی از آنها یک دینار بسپاری، به تو بر نمی گردانند، مگر تا وقتی که بالای سر آنها ایستاده باشی و اعمال قدرت کنی، آن به خاطر این است که می گویند: ما در

مقابل اهل مکه مسئول نیستیم و به خدا دروغ می‌بندند و حال آنکه آنها می‌دانند (چه می‌کنند). (۷۵)
 بله کسی که به عهد خود وفا کند و تقوی داشته باشد، قطعاً خدا متقین را دوست می‌دارد. (۷۶)
 قطعاً کسانی که عهد با خدا و قسمهای خود را به قیمت کمی می‌فروشند، آنها هیچ فائده‌ای در
 آخرت نخواهند بُرد و خدا با آنها در روز قیامت حرف نمی‌زند و حتی به آنها نگاه نمی‌کند و آنها را تزکیه
 نمی‌نماید و برای آنها عذاب دردناکی خواهد بود. (۷۷)

برداشت آیات ۷۵ تا ۷۷ (بعضی از مردم روز قیامت تزکیه نمی‌شوند)

سالک الی الله باید اعمالی انجام دهد که مردم او را امین خود بدانند و اگر چیزی به او سپردند لازم
 نباشد که با زحمت از او بگیرند.
 سالک الی الله باید به عهدش وفا کند و تقوا داشته باشد زیرا خدا متقین را دوست دارد.
 سالک الی الله باید در عهدی که با خدا بسته و برای ایمانش ارزش زیادی قائل باشد زیرا اگر این
 چنین نبود خدای تعالی در روز قیامت به او محبت نمی‌کند و با او حرف نمی‌زند و به او نگاه نمی‌کند و او
 را از صفات رذیله تزکیه نمی‌نماید و طبعاً در عذاب دردناکی باقی خواهد ماند.

آیات ۷۸ تا ۸۰ از سوره آل عمران

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُؤُونَ السِّنْتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ

مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ

عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ (۷۸) مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ

وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ

كُونُوا رَبَّانِيِّينَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ (۷۹)

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ

بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (۸۰)

ترجمه آیات ۷۸ تا ۸۰

و جمعی از آن مردم آنچنان در خواندن کتاب زبان خود را می‌گردانند که شما گمان کنید آنچه می‌خوانند از کتاب است و حال آنکه از کتاب نیست و حتی می‌گویند: این از نزد خدا است و حال آنکه آن از جانب خدا نیست و بر خدا دروغ می‌بندند و حال آنکه (حقیقت را) می‌دانند. (۷۸)

خدا به هیچ بشری کتاب و حکومت و نبوت را نمی‌دهد تا به مردم بگوید: بنده من باشید و خدا را کنار بگذارید، ولی به خاطر آنچه از کتاب یاد گرفته و به خاطر آنچه خودتان درس می‌گرفتید، باید تربیت‌کننده دیگران باشید. (۷۹)

و به شما امر نمی‌کند که ملائکه و انبیاء را پروردگاران خود بدانید. آیا ممکن است خدا شما را به کفر، بعد از آنکه مسلمان بوده‌اید دستور دهد؟ (۸۰)

برداشت آیات ۷۸ تا ۸۰ (عجب و غرور)

سالک الی الله باید از هر چیزی مهمتر و بدتر دروغ بستن به خدا و کتاب خدا را بداند و از آن پرهیز کند.

سالک الی الله برای حکمتی که خدا در قلب او قرار داده نباید مغرور شود و مردم را به بناگی خود دعوت کند فقط باید او بداند که زمانی ارزش و جودی پیدا می‌کند که خود را رابط بین خدا و خلق در تعلیم کتاب بشناسد.

سالک الی الله باید بداند که هیچ کس در ردیف خدای تعالی حتی ملائکه و انبیاء ربوبیت مستقلی ندارند بلکه تنها آنها واسطه فیوضات الهی هستند.

آیات ۸۶ تا ۹۰ از سوره آل عمران

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَ شَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَ

جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (۸۶) أُولَئِكَ جَزَاءُ هُمْ أَنَّ

عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ (۸۷) خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ

عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ (۸۸) إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَ

أَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ (۸۹) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ

أَزْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ (۹۰)

ترجمه آیات ۸۶ تا ۹۰

چگونه خدا مردمی را که بعد از ایمان آوردن نشان کافر شده‌اند، هدایت کند؟ و حال آنکه آنها می‌دانند و شاهد بوده‌اند که قطعاً این رسول حق است و برای آنها دلائل روشنی بر این موضوع آمده است و خدا مردم ظالم را هدایت نمی‌کند. (۸۶)

اینها جزایشان این است که لعنت خدا و ملائکه و همه مردم بر آنها خواهد بود. (۸۷)
آنها در آن لعنت خدا، همیشه خواهند بود و از عذابشان تخفیف داده نمی‌شود و آنها مورد نظر و توجه واقع نمی‌گردند. (۸۸)

مگر کسانی که بعد از آن توبه کنند و خود را اصلاح نمایند، در این صورت خدا بخشنده‌ای مهربان است. (۸۹)

کسانی که کافر شده‌اند بعد از آنکه ایمان داشته‌اند و سپس بر کفرشان افزوده‌اند، هرگز خدا توبه آنها را قبول نمی‌کند و آنها همان گمراهانند. (۹۰)

برداشت آیات ۸۶ تا ۹۰ (توبه)

سالک الی الله نباید در ایمان و اعتقاداتش متزلزل باشد و به خود ظلم کند و از راه حق منحرف شود که اگر این چنین شد از رحمت و مهربانی خدا و ملائکه و همه مردم دور است و همیشه در عذاب الهی باقی خواهد ماند و به هیچ وجه موفق به کمالات نخواهد شد و خدا و ملائکه و اولیای او، او را مورد توجه قرار نخواهند داد مگر آنکه قدم در مرحله توبه نصوص بگذارد و خود را از صفات رذیله پاک کند و اعمال شایسته انجام دهد که خدا در این صورت بخشنده و مهربان است. اما اگر باز هم به این تزلزل ادامه داد توبه او را دیگر خدا قبول نمی‌کند زیرا معنی توبه نصوص این است که به گناه و کفر به هیچ وجه برنگردد.